

Co-funded by the
European Union

Σκηνοθετώντας τον Παπαδιαμάντη: Ένα Πρακτικό Εγχειρίδιο Βιωματικής Λογοτεχνίας

Πώς οι **διαλεκτικές** τεχνικές μετατρέπουν την ανάγνωση κλασικών κειμένων σε ενεργή, συμμετοχική εμπειρία για εφήβους.

Μάθημα: Λογοτεχνία
Β' Λυκείου

Κείμενα: «Το μοιρολόι
της φώκιας» &
«Η Φόνισσα»

Στοιχεία Παραγωγής

- **Τοποθεσία:** 6ο ΓΕΛ Αχαρνών
- **Ημερομηνία:** 18 Δεκεμβρίου 2025
- **Εκπαιδευτικός:** Μαρία Τσατήρη (Φιλολόγος)
- **Κοινό:** Μαθητές & μαθήτριες Β' Λυκείου

Πέρα από τη θεωρία: Αφού ολοκληρώθηκε η παραδοσιακή ερμηνευτική ανάλυση των διηγημάτων στην τάξη, οι μαθητές είχαν εξοικειωθεί με τα πρόσωπα και τις συγκρούσεις.

Η Πρόκληση: Πώς μπορούμε να κάνουμε τους εφήβους να νιώσουν την πίεση των ηρώων αντί απλώς να τη διαβάσουν?

Η Λύση: Η εφαρμογή δύο θεατρικών τεχνικών που μεταφέρουν τη μάθηση από το θρανίο... στην αυλή.

Μέθοδος 1η: Παγωμένες Εικόνες & Ανίχνευση Σκέψης

Σωματική αποτύπωση μιας κομβικής στιγμής, χωρίς κίνηση ή λόγο, χρησιμοποιώντας αποκλειστικά στάσεις σώματος και εκφράσεις προσώπου.

Οι Επιλεγμένες Σκηνές:

- Το μοιρολόι της φώκιας: Η στιγμή της εύρεσης του πνιγμένου κοριτσιού.
- Η Φόνισσα: Η στιγμή που η Φραγκογιαννού πνίγει την εγγονή της.

1. Η Προετοιμασία (Μέσα στην Τάξη)

Σαφείς προφορικές και γραπτές οδηγίες.
Παρουσίαση σύντομου παραδείγματος για την κατανόηση του συμβολικού χαρακτήρα της τεχνικής.
Χωρισμός σε ομάδες.

2. Η Βιωματική Δράση (Στην Αυλή)

Δημιουργία των «παγωμένων εικόνων».
Ενσάρκωση ρεαλιστικών αλλά και συμβολικών ρόλων.
Έλλειψη λόγου και κίνησης.

3. Ανίχνευση & Αναστοχασμός (Κύκλος)

Η εκπαιδευτικός αγγίζει διακριτικά έναν μαθητή. Εκείνος «ξεπαγώνει» για δευτερόλεπτα και εκφράζει μια σκέψη ή συναίσθημα. Ακολουθεί ερμηνευτική συζήτηση.

Η Ανατομία της Σκηνής: Ρεαλισμός και Συμβολισμός

Η σκηνή δεν αναπαριστά απλώς το γεγονός, αλλά οπτικοποιεί ολόκληρο το ψυχολογικό και κοινωνικό σύστημα της στιγμής.

Αποτίμηση 1ης Μεθόδου: Συναισθηματική Εμβάθυνση

Το Βίωμα των Μαθητών

- Η έλλειψη λόγου ώθησε στη δημιουργική έκφραση μέσω του σώματος.
- Η «ανίχνευση σκέψης» επέτρεψε να μπουν κυριολεκτικά στη θέση των ηρώων.
- Κατανόησαν βιωματικά την ένταση και την κοινωνική πίεση που βιώνουν οι χαρακτήρες.

Η Οπτική της Εκπαιδευτικού

- Ενεργή εμπλοκή μαθητών που συνήθως συμμετέχουν λιγότερο στον προφορικό λόγο.
- Η τεχνική λειτούργησε ως γέφυρα ανάμεσα στη σιωπηλή εικόνα και τη λεκτική ερμηνεία.
- Ενίσχυση της ενσυναίσθησης: οι πράξεις των ηρώων αποσυνδέθηκαν από το κενό και τοποθετήθηκαν στο κοινωνικό τους πλαίσιο.

Βίντεο:

<https://drive.google.com/file/d/1XiSSaiVAIxVFqHeSiLgYifhHCtfdR2fD/view?usp=sharing>

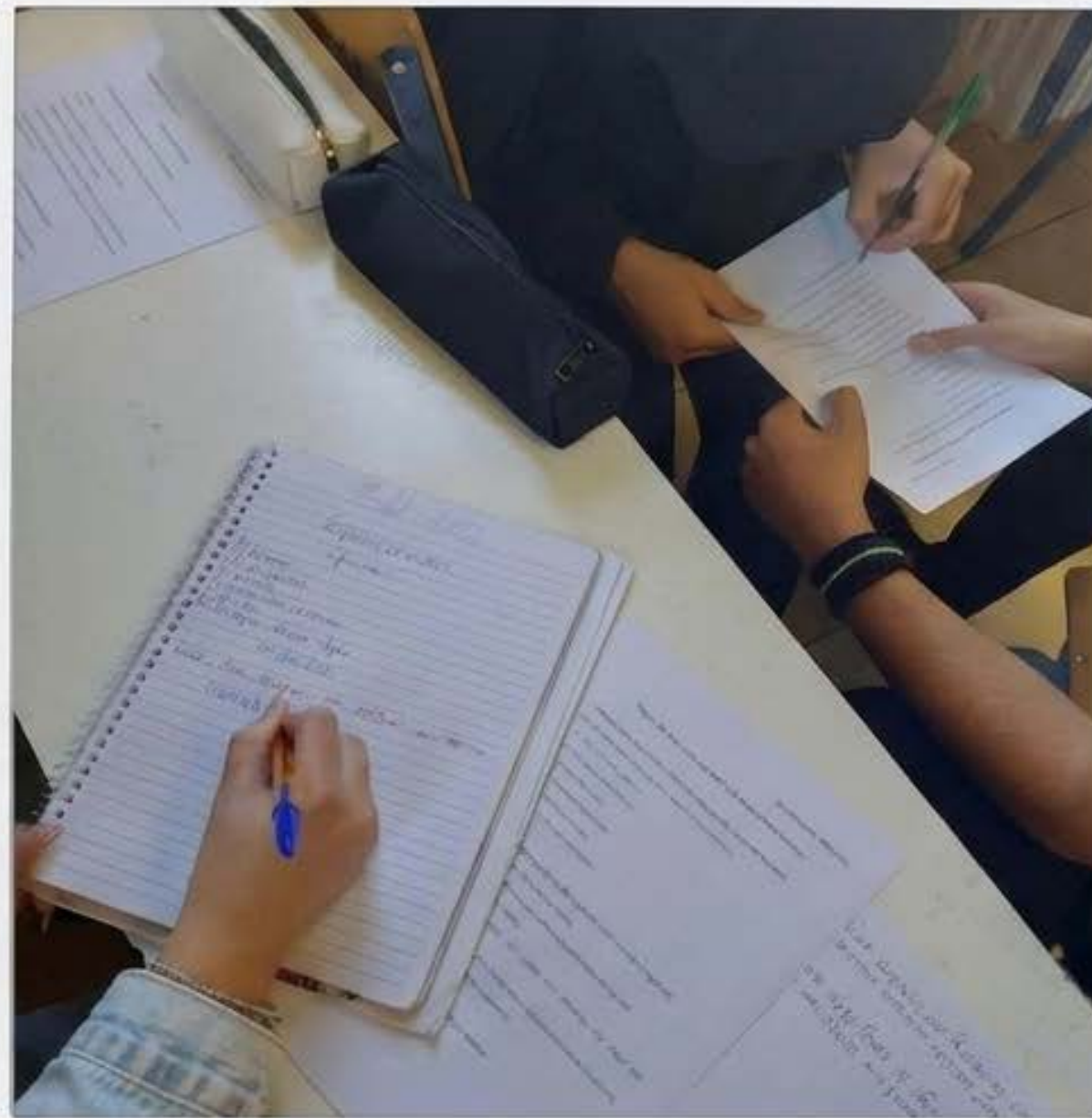

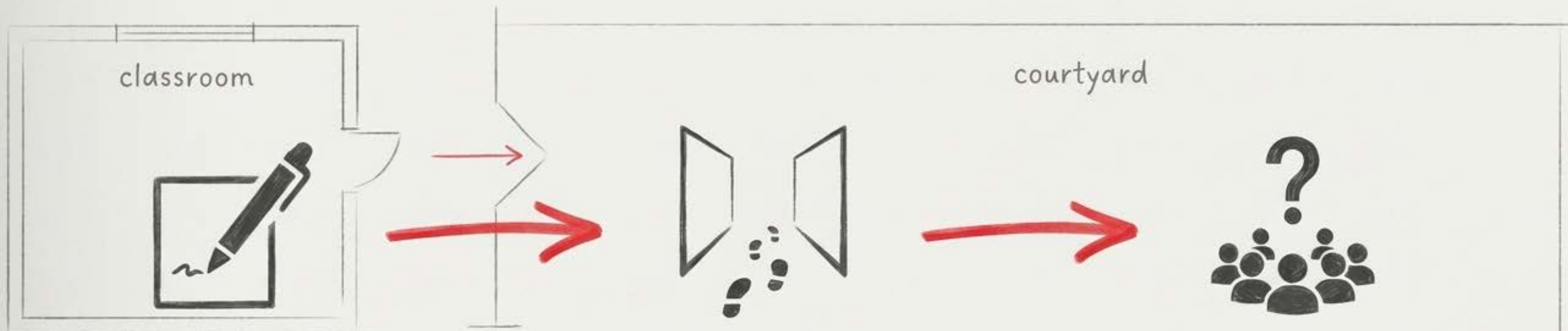
Μέθοδος 2η: Τα 5 Γιατί

Μια διαλεκτική και σωματική τεχνική που μεταβαίνει από την επιφανειακή αιτιολόγηση ενός γεγονότος στη διερεύνηση των βαθύτερων ιστορικών και κοινωνικών αιτίων.

Τα Κεντρικά Ερωτήματα:

- «Το μοιρολόι της φώκιας»: Γιατί πνίγηκε η μικρή Ακριβούλα;
- «Η Φόνισσα»: Γιατί η Φραγκογιαννού σκοτώνει τα κορίτσια;

1. Γραπτή Διερεύνηση (Μέσα στην Τάξη)

Χωρισμός σε 2 ομάδες.

Γραπτή, διαδοχική απάντηση στο ερώτημα «Γιατί;» πέντε φορές, με στόχο την αποκάλυψη των ψυχολογικών και κοινωνικών ριζών.

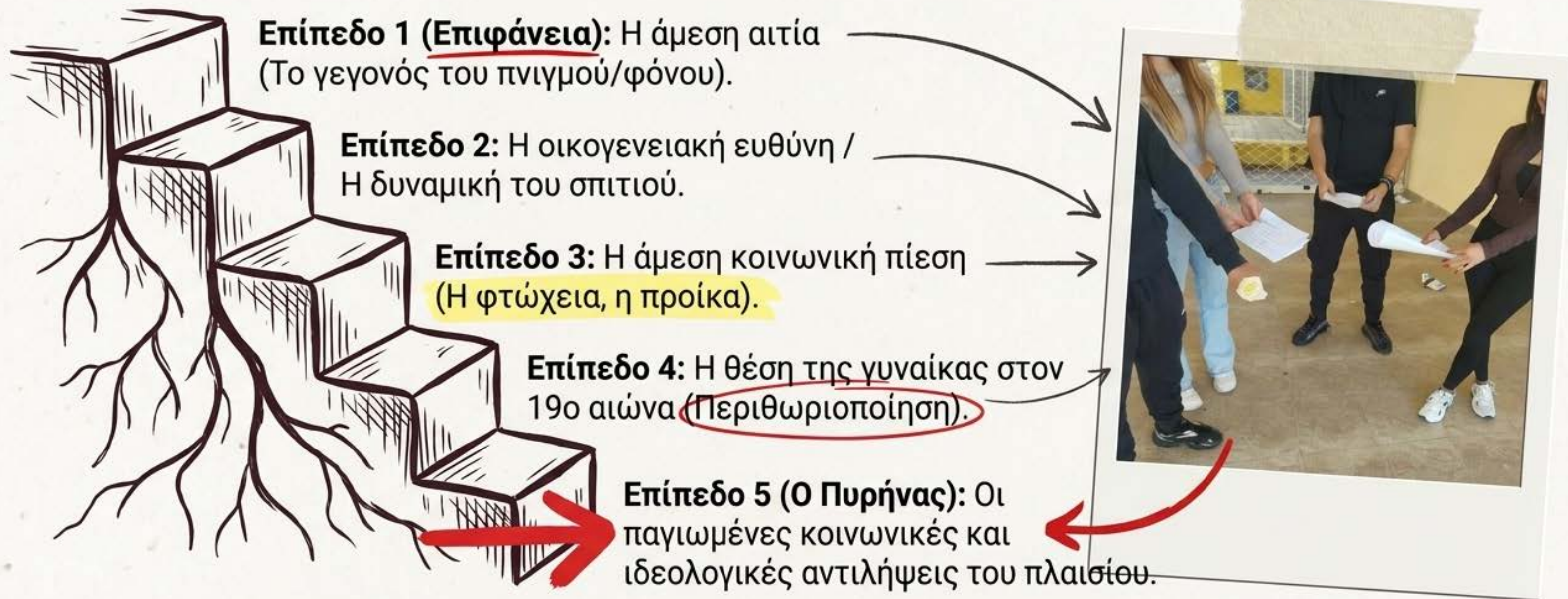
2. Σωματική Αναπαράσταση (Στην Αυλή)

Βιωματική αξιοποίηση. Οι μαθητές «παίζουν» τα διαδοχικά «Γιατί», αναλαμβάνοντας ρόλους που αντιστοιχούν σε κάθε επίπεδο αιτιολόγησης.

3. Αναστοχαστικός Διάλογος (Κύκλος)

Συζήτηση γύρω από τα ευρήματα. Σε ποιο σημείο η ευθύνη μετατοπίζεται από το άτομο στην κοινωνία; Τι αποκαλύπτει αυτό για την εποχή του Παπαδιαμάντη;

Τα Σκαλοπάτια της Αιτιότητας: Από το Άτομο στην Κοινωνία

Η τεχνική οπτικοποιεί τη μετατόπιση του βάρους: ο ήρωας παύει να είναι απλώς «θύτης» ή «θύμα» και γίνεται φορέας μιας ολόκληρης εποχής.

Αποτίμηση 2ης Μεθόδου: Ανακαλύπτοντας τις Αιτίες

Το Βίωμα των Μαθητών

- Μεγαλύτερη **ελευθερία έκφρασης υποθέσεων**, χωρίς τον φόβο της «λανθασμένης απάντησης».

- Προσέγγιση του κειμένου με **νέα οπτική: βαθύτερη κατανόηση κινήτρων και συνθηκών.**

- Η βιωματική μετάβαση στην αυλή μετέτρεψε τη γραπτή θεωρία σε **ζωντανό διάλογο.**

Η Οπτική της Εκπαιδευτικού

- Επιτυχής μετάβαση από την απλή αναδιήγηση στη **βαθιά ερμηνεία.**

- Η αρχική γραπτή δόμηση (στην τάξη) παρείχε το απαραίτητο **ασφαλές πλαίσιο** για τη μετέπειτα σωματική έκφραση.

- Η εναλλαγή χώρου **ενίσχυσε τη συμμετοχή** των πιο εσωστρεφών παιδιών.

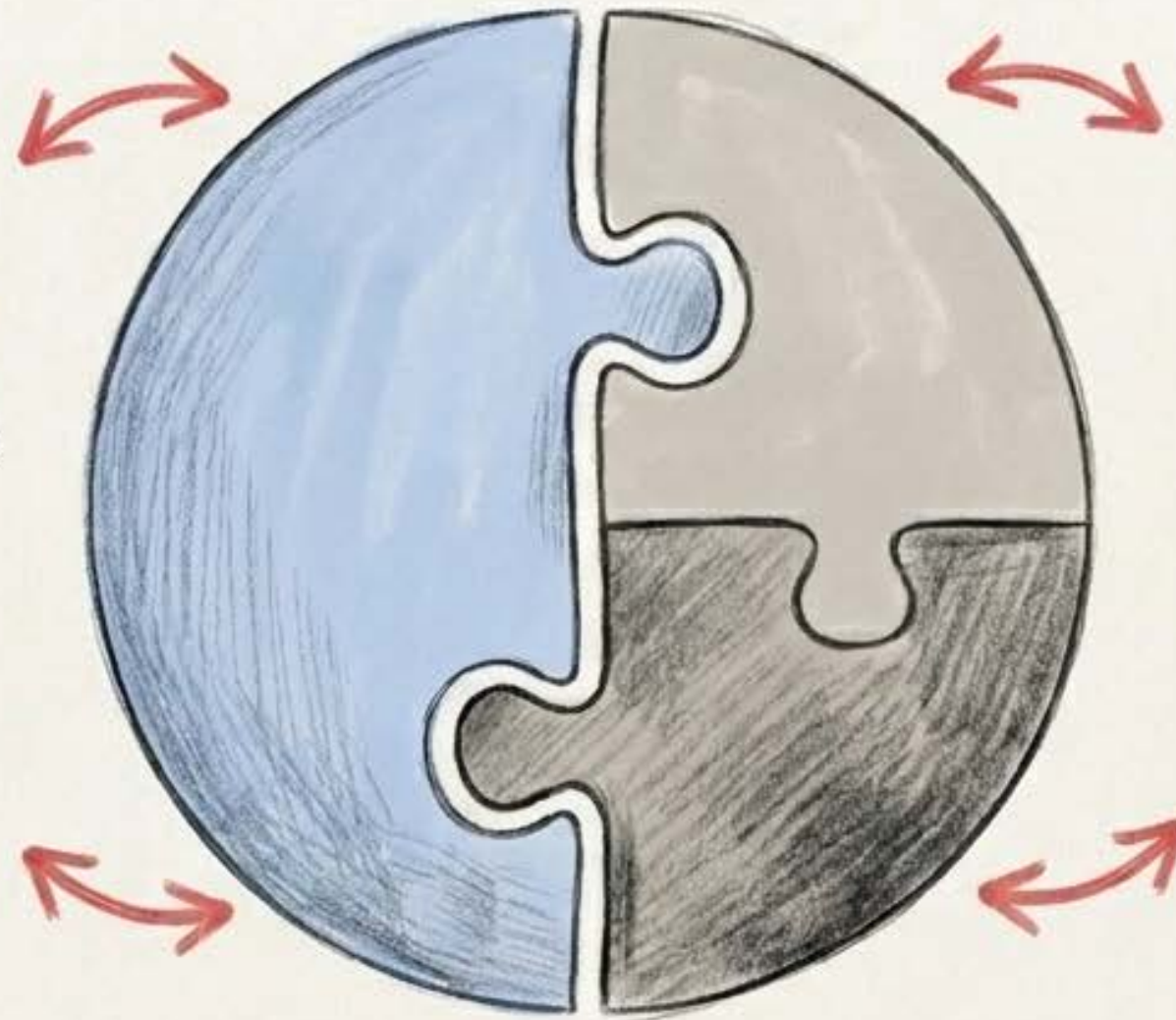
Διαγνωστικός Πίνακας Τεχνικών: Πότε επιλέγουμε την καθεμία;

	1. Παγωμένες Εικόνες	2. Τα 5 Γιατί
Κύριο Εκφραστικό Μέσο	✓ Σωματική στάση και απόλυτη σιωπή.	✓ Λογική αλληλουχία και προφορική επιχειρηματολογία.
Πρωταρχικός Στόχος (Impact)	✓ Ενσυναίσθηση, βίωμα του άμεσου συναισθήματος.	✓ Κριτική σκέψη, κατανόηση του κοινωνικού πλαισίου.
Η «Αφετηρία» της Δράσης	✓ Η «Στιγμή» (Το γεγονός ως κορύφωση).	✓ Η «Αιτία» (Το γεγονός ως αποτέλεσμα μιας αλυσίδας).

Αποκωδικοποίηση του Παπαδιαμάντη

Ο ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

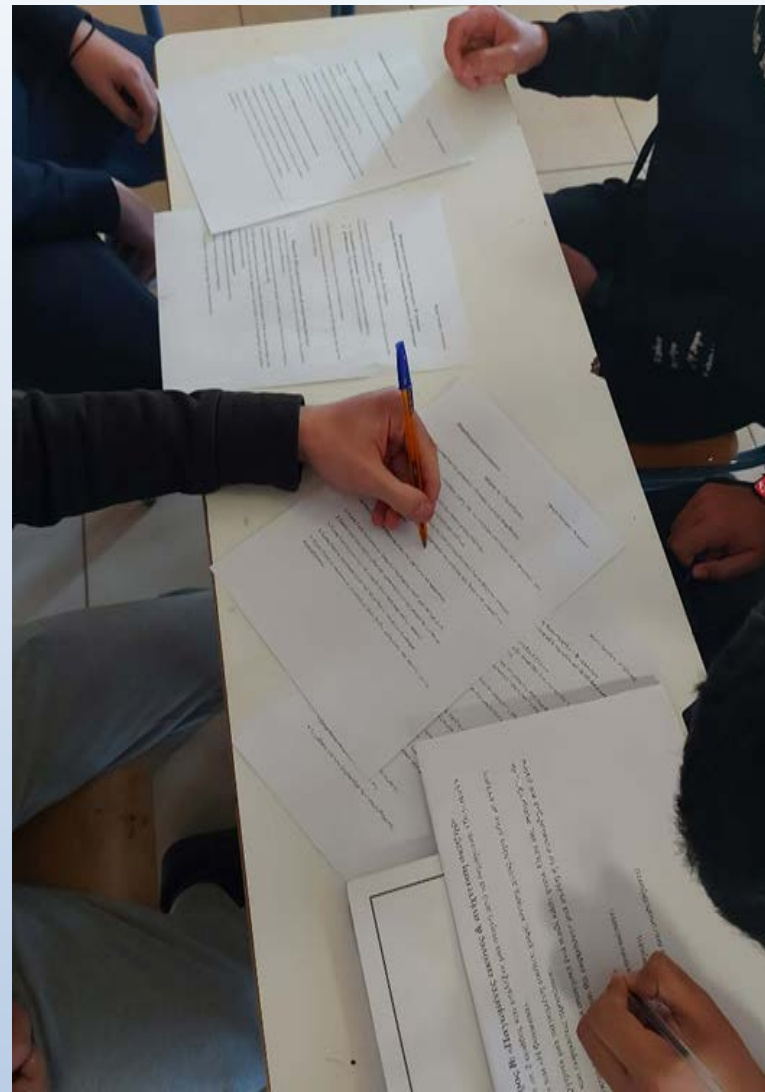
Αποκαλύπτει το άτομο, το συναίσθημα, τη συνείδηση και την ψυχολογική φόρτιση της στιγμής.
(Παγωμένες Εικόνες)

Ο ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

Αποκαλύπτει την κοινωνία, την ιστορία, τη δομή και την αιτιότητα πίσω από τις πράξεις.
(Τα 5 Γιατί)

Η συνδυαστική χρήση αυτών των εργαλείων προσφέρει μια ολιστική **ερμηνεία**: ο μαθητής νιώθει τον πόνο του ήρωα (Εικόνες) και ταυτόχρονα κατανοεί το σύστημα που τον προκάλεσε (5 Γιατί).

Βίντεο:

<https://drive.google.com/file/d/1mkxQtXJiTYqZ80WMWPmS2Ry57q1BBklo/view?usp=sharing>

«Η σύνδεση της λογοτεχνικής ανάλυσης με τη βιωματική δράση μετατρέπει το μάθημα σε μια ενεργή, συμμετοχική διαδικασία, αναδεικνύοντας τη Λογοτεχνία ως πεδίο στοχασμού πάνω στην ανθρώπινη εμπειρία και την κοινωνία.»

Η λογοτεχνία παύει να είναι απλώς ένα κείμενο προς αποστήθιση. Γίνεται ένα ασφαλές πεδίο, μια «αυλή», όπου οι έφηβοι μπορούν να εξερευνήσουν, να αμφισβητήσουν και να νιώσουν.

**Case Study
Ολοκληρώθηκε.
Μπορεί να εφαρμοστεί
αύριο στην τάξη σας.**